

Paradoks cilja

(govor održan na proslavi godišnjice rođenja Babuji Maharaja, 30/04/2019 u Khani)

Dragi prijatelji,

Čitajući spise Pujye Babuji Maharaja na mnogim mjestima vidimo da nas poziva da si od samog početka putovanja postavimo cilj. Ponavlja to stalno, na razne načine. Međutim, vidimo da će nas, ako u srcu postoji želja da dosegne bilo koji stupanj, pa i onaj najviši, samo prisustvo te želje skrenuti s puta. Spriječit će nas u postizanju ičega. U duhovnosti je postignuće direktno proporcionalno s nestankom 'Ja'. Kada međutim postoji žudnja za bilo kojim duhovnim stupnjem ili stanjem, iza te žudnje stoji 'Ja', a prisustvo tog istog 'Ja' sprječava nas doseći stanje za kojim žudimo. Stoga svaki cilj automatski postaje prepreka njegovu postignuću, bilo da je riječ o najvišem ili o bilo kojem drugome nižem cilju. To je prvi paradoks **duhovnog života**, kojega moramo riješiti da bismo napredovali.

Proučimo Babuijev pristup životu. Je li imao cilj? Piše da je kao mlad dječak, često promatrao majku kako izvodi tradicionalnu *puju*. Kada je imao oko šest ili sedam godina, zamolio ju je da ga pouči tome. Počela mu je ukrašavati čelo *tilak-om* [znak koji se u indijskoj tradiciji stavlja na čelo osobe da se označi pripadnost nekoj religioznoj skupini, p.p.] od kreme od sandalovine, a on se osjećao sretnim da je tog dana obavio *puju*. Nekoliko godina kasnije, počeo je osjećati žudnju za istinom, što ga je dovelo do *Bhagavad Gite*. Na koncu mu je obiteljski svećenik savjetovao recitiranje '*Ram, Ram*', što je on za neko vrijeme pobožno činio, ali mu to nije zadovoljilo srce. Jednog ga je dana njegova žudnja dovela do Lalaji Maharaja koji ga je osvojio na prvi pogled. Osjetio je da je našao to što je tražio.

Babuji nije ni na kakav način tražio od Učitelja da mu ispuni neku želju. Nikada nije tražio duhovni napredak, ljubav ili nježnost svog gurua, mada je iz sveg srca volio Lalajija. Babuijev život definirala je samo jedna stvar: potpuna i isključiva posvećenost Učitelju. Sva mu je pažnja bila usmjerena na Lalajija, kojemu se u potpunosti predavao, a to je imalo za rezultat njegov izuzetan napredak bez presedana.

Često se krivo misli da uranjanje predstavlja najviše moguće postignuće, no Babuijev život pokazuje nešto drugo. Vidimo da postoje postignuća koja su iznad uranjanja, recimo potpuno poistovjećivanje s guruom, a vidimo i da je moguće ići i iznad toga. Nema riječi koje mogu opisati duhovna stanja koja dolaze nakon potpunog poistovjećivanja.

Babuji, međutim, nikada nije žudio za božanskim darovima koje je u obilju dobivao. Mada nikada nije žudio za njima, njegovo štovanje Lalajija bilo je toliko da je sasvim ovladavao svakim stanjem i stupnjem kojega bi mu Lalaji udijelio. Do te je mjere naime cijenio trud svoga gurua da nije mogao dozvoliti da oni budu potraćeni. Stoga je vrlo intenzivno radio na sebi.

Je li Lalaji ikada zatražio od Babuija ili mu naložio takvu posvećenost i prepuštanje? Ne, njegov mu je stav prema guruu prirodno izronio iz srca. Kasnije, kada je i sam postao Učitelj, Babuijeva je priroda ostala takvom da nije mogao ni od koga tražiti osobnu pobožnost, posvećenost ili

prepuštanje. Kao posljedica toga njegovi su *abhyasiji* [učenici, pp.] često znali izgubiti pravi put, ali Babuji ih nije mogao učiti da ga štiju. Ruke su mu bile vezane nepogrešivom etikom i skrušenošću koje mu nisu dozvoljavale biti direktan. Baš nasuprot, običavao je definirati cilj koristeći apstraktan i indirektan izraz kao što je 'Središte', 'ostvarenje', ili 'potpuno jedinstvo s Bogom'.

U jednom od svojih pisama jednom *abhyasiju*, govorio je o važnosti trajnog sjećanja, o tome da bi *abhyuasi* trebao biti u mislima uvijek vezan za Učitelja. Možda zbog svoje stidljivosti rekao je *abhyuasiju*: 'Misli da se ja stalno sjećam tebe'. Psihološki je to donekle različito, ali cilj je isti. Nije nikada bio u stanju reći nešto poput: „Uzmi mene za cilj“. A i kako bi, kada u svom srcu nije nikada osjećao da posjeduje egzistenciju! Riječi molitve Misije, međutim, sasvim su jasne:

O Učitelju, Ti si stvaran cilj ljudskog življenja.

Mi smo tek robovi želja, koje su prepreka našem napredovanju.

Ti si jedini Bog i moć koja nas može uzdići do tog stupnja.

Te riječi nisu došle od Babujija; dobio ih je od Swami Vivekanande, zapisao ih je i proširio slijedeći više upute. Nekada bi ljudi upitali Babujija tko je Učitelj koji se u molitvi spominje, a Babuji bi spremno odgovarao: „Bog, On je jedini istinski Učitelj“. No, ako je molitva upućena Bogu, zašto kažemo: „Ti si jedini Bog i moć koji nas može podići do tog stupnja?“. O ovome vrijedi razmisliti, a svatko od nas mora doći do vlastitih zaključaka.

Prvi red molitve ne kaže što znači postaviti Učitelja za cilj. Kakav zaključak možemo izvući iz toga? Znači li to da se trebamo pokušati stopiti s Njim? Ili se truditi postati istovjetni s Njim? Takve interpretacije pokazuju da nismo shvatili značenje molitve i opet bi nas skrenule s puta. Vrlo je teško truditi se stopiti i postati istovjetni s Njim. Naime, zadaća je Učitelja, a ne učenika, podariti takvo stanje. Kako bi, u tom slučaju on ikada mogao postati mojim ciljem? Gajiti takvu misao samo bi me dovelo do toga da pokušam manipulirati osjećajem Gurua u svoju korist, što bi bila istinska auto-sabotaža.

Osim toga, moja želja za stanjem potpune sjedinjenosti spriječila bi me doseći ga, jer bi ojačala Ego koji je u osnovi te želje. Istovremeno vidimo da je Babuji jako preporučao gajenje intenzivne želje, žudnje za ciljem. O kakvoj žudnji govori? Postoje različite razine žudnje: žudnja najniže vrste, koja nas, ma kako intenzivna bila, ne vodi cilju. Recimo, žudnja koja proizlazi iz nostalgije za svojim voljenim, sasvim je različita od situacije u kojoj naprosto želimo njegove darove. Zamislite da vaš voljeni stalno misli na to što od vas može dobiti!

U suptilnijim željama, međutim, nema nikakve želje za fizičkim prisustvom Učitelja. U jednom od pisama svojim učenicima, Babuji piše: „Oblik Učitelja nije Bog, Božanstvo je iza njega. Ja sam se predao tom Božanstvu, a ne fizičkoj osobi“. Te nastavlja: „Ako prizovete pred oči čitav oblik Učitelja, iza njega će biti Božanstvo“. Ovdje nam Babuji ne sugerira da od Učitelja tražimo fizički *darshan* [Vizualni kontakt sa slikom božanstva ili neke osobe koju štujemo ili svetog predmeta, p.p.], niti da nam pristup bude takav. *Darshan* se događa samo na unutarnjoj razini, a jedino stanje, u kojem se može dogoditi susret s Učiteljem, meditativno je stanje.

U tom je smislu, Babuji usvojio svoju osobnu metodu meditacije, kakvu Lalaji nikada nije propisao (iako joj se potajice divio). Babuji je počeo automatski meditirati na fizički oblik Lalajija, s mišlju da je povezan s Apsolutom. Poslije je rekao: „To je bilo samo za mene“. I opet vidimo da se ni na kakav način nije nametao *abhyasijima*. Miješati se u živote drugih nije bilo u njegovoj prirodi. Nije stoga nikada bio direktan u tim stvarima. Smatrao je da je beskorisno biti izravan jer bi, ako učenik sam ne shvati kojim putem mora ići, takvo vodstvo moglo izazvati otpor, dok, ako učenik uspije sam *uočiti* istinu, nema nikakve potrebe govoriti mu o tome. Samo se tako dolazi do najsvetijeg znanja. Ono mora izroniti iznutra, na prirodan način. Kao što se kaže: „Nitko ne može poučiti majmuna penjati se po drveću“. Samo nas *abhyas*, praksa, može prirodno dovesti do ispravnog pristupa, ne izazivajući naš otpor. Ona naime ne izaziva otpor jer dolazi iz nas samih, a ne izvana. Najšće nam se niti ne nudi neko znanje s kojim bismo se eventualno mogli ne slagati. Naprosto se stvara ispravan *bhava*, ispravan stav u nama. To se dogodi jer je naš istinski *akhlaq*, ili priroda, postepeno izronila na svjetlo dana, a naš stav je odražava.

Metode koje nam je dao Babuji – meditacija, *cleaning* i molitva – jedinstvene su. Čitav svijet govori o meditaciji, ali gotovo nijedna metoda ne uspijeva stvoriti istinsko meditativno stanje. Neke osobe uživaju u tome da zajedno meditiraju satima, danima i mjesecima. Mogu se dičiti koliko dugo mogu sjediti, koliko dugo mogu postiti i koliko dugo mogu ostati u osami. Međutim, sasvim posebna meditativna stanja, koje je teško opisati, nisu im dostupna. Primajući stalnu jogičku transmisiju, mi razvijemo sposobnost gotovo trenutno uroniti u ta stanja. To je Babujijev dar svijetu, kojega želimo da ljudi postanu svjesni.

U meditativnom stanju potpuno smo uronjeni i usredotočeni. Postanemo tako usmjereni prema unutra da se, ako pazimo na održavanje usmjerenosti, ta uronjenost odražava i u našim svakodnevnim radnjama. Drugi je izraz za tu trajnu usredočenost 'trajno sjećanje' – posebno kada se javlja zahvalnost onome koji nam je podario takvo stanje uronjenosti. U tu se zahvalnost, naprosto uronimo. Tu počinje naša rezonancija s velikim Učiteljem. Sama meditacija to ne može stvoriti. Bez *cleaninga*, utisci i želje ostali bi u srcu i privlačili pažnju prema vani, što bi predstavljalo neprobojnu membranu za uranjanje u unutrašnjost.

Mnogi od nas shvaćaju *cleaning* kao tehniku za otklanjanje *samskara* ili utisaka, ali koji je rezultat tog otklanjanja *samskara*? Nakon otklanjanja *samskara* postignemo prazninu koja izroni, te se počnu javljati sve svjetlija stanja - kako svoju novu osobnost oblikujemo ništavnošću. Srž tog novog stanja je „Sve više sve manjeg“. Izraz „ništavnost“ može se bolje razumjeti ako ga razbijemo u dva dijela: (engl.) *no-thingness* [nikakva stvar, pp.]. Ne preostaje želja ni za *čim*. *Ništa* nas ne može izvući iz naše usredotočenosti, iz meditativnog stanja. To nas naravno neće navesti da napustimo naše ovosvjetske aktivnosti koje sada međutim obavljamo na bolji način.

Baš kao što je meditacija bez *cleaninga* nedovoljna, tako će i *cleaning* bez meditacije imati posljedica. Ako se kroz meditaciju ne stvori uronjenost, unutarnji vakuum, koji je rezultat *cleaninga*, samo ćemo privući sve više utisaka koji postaju sjeme budućim željama. Praznina je međutim od koristi samo ako smo uronjeni u osobu koja je postigla tu prazninu, t.j. u Učitelja, osobu bez egoističnih ciljeva koje želi ostvariti na osobnoj razini.

Kada je ta praznina ili stanje ništavnosti na vrhuncu, javlja se potpuno odsustvo 'Ja', u kojem više ne postojimo zbog sebe ili unutar našeg iskustva. To je *saranagati*. Najbliže tom divnom stanju *saranagati* je prepuštanje. Početniku na polju duhovnosti, izraz prepuštanje često izaziva tjeskobu, jer ga povezuje s porazom. *Saranagati* nije poraz. Kada smo pod zaštitom majke osjećamo radost, a takvo stanje osjeća i *bhakta* [pobožna osoba, pp.] kada postigne stanje *saranagati*.

Babuji je rekao: „Put slobode je umrijeti prije nego umremo“. Nemamo se čega bojati. Ništa nismo izgubili. Baš suprotno, dobili smo najveći blagoslov koji *bhakta* može dobiti, a to je srce gurua; ništa veće od toga nije vrijedno imati. Sada i guru i učenik ostaju u sjećanju jedan na drugoga. Učenik se predao guruu, a guru se istovremeno predao učeniku. Prepuštanje je obostrano.

Saranagati mora biti istinska. To mora biti naš *aklaq* – naša istinska priroda, naša suština. Ako je hinjena, Učitelj će pobjeći od nas jer naša „*saranagati*“ ima druge razloge. Bilo da tražimo oslobođenje ili pristup u 'središnji predio', bolje je uopće ne pristupiti guruu nego li mu ići s takvim željama, osim ako mu ne pristupimo s molitvom da ih otkloni. Guru nas naravno ne želi lišiti oslobođenja ili 'središnjeg predjela'. Dapače, želi nas uzdići iznad visina koje je sam postigao. Međutim, sve dobro proizlazi iz čistoće odnosa učenika i Učitelja, koju bismo svakako trebali zadržati.

Babujiju su se ljudi često obraćali sa željama za dostignućima. U svojoj prostodušnosti uzdigao je u 'središnji predio' i neke ljude, koji normalno tamo ne bi trebali biti,. No, oni tamo nisu mogli dugo ostati jer nisu mogli vibrirati s jedinstvenom profinjenošću te razine. Rezultat je bio da su pali s te razine. Kada su ljudi, za koje se pročulo da su dosegli 'središnji predi', počeli padati, to je donijelo loš glas i Učitelju i metodi. Hoće li Priroda oprostiti tim ljudima? U Babujijevo vrijeme, rijetki su prakticirali i služili bez očekivanja. U Lalajijevim dnevnicima nalazimo:

18. kolovoza 1944:

Štovani Lalaji: “Ljudska je etika misliti o sebi kao o pobožnoj osobi, a o Njemu kao predmetu pobožnosti. Ljudi međutim to zaborave pa se ophode s Bogom kao instrumentom koji služi njihovim ciljevima. To se odnosi i na božanstva i na gurua.”

23. kolovoza 1944.:

Štovani Lalaji: “Malo je onih koji će ti biti skloni, a biti lišeni sebičnih motiva”.

Practicirati zbog materijalnog dobitka ili duhovnog napretka može u početku biti prihvatljivo, ali bismo se trebali truditi što prije osloboditi takvih ideja te postati istinski *abhyasiji*. *Abhyas* naprosto znači praksa. Razlikuje se, međutim od *sadhane*, koja znači prakticiranje s posebnim ciljem, kao što je oslobođenje ili neko drugo stanje ili *sadhya* [postignuće, pp.] ili *dhyey* [cilj, pp.], kojega *sadhaka* želi doseći. Za razliku od *sadhane*, *abhyas* je otvoren, bez određenog cilja. U duhu *nishkam karme* [radnja bez želje, pp.], rezultate svog prakticiranja predajemo Učiteljevoj uzvišenoj procjeni. Stoga je stanje *saranagati* to koje nas određuje kao *abhyasije*. Vječno načelo karme o kojem govori *Gita*, primjenjuje se tako i na kraljevstvo duha. Bez *saranagati*, mi smo samo *sadhakas*, pa postignuće bilo kojeg stanja postaje krhko.

Jedan lijepi aspekt Sahaj Marga je da kada na umu ili u srcu nemamo ništa što tražimo, vakuum koji se stvori, nužno privlači milost. Učitelj se tada spušta i uzdigne nas. Što smo više bez želja, to nam više pomaže. Toliko smo puta čuli da je oslobođenje osigurano kada transcendiramo *pancha bhutas* [pet elemenata, pp.] i prijeđemo *pind pradesh*. Oslobođenje međutim nije samo stvar prijelaska pet *chakri*, ono se ostvaruje po postizanju vakuuma u svakoj od tih *chakri*. Kako se sve *chakre* kroz *cleaning* i osobni stil življenja profine, umanjeni ego i zadovoljstvo moraju prevladati i ako smo tek na prvoj *chakri*. Možemo li čekati da se uspnemo do devete ili desete *chakre* da bismo počeli sublimirati ego? Bilo bi to kao ići u gimnastičku dvoranu i odmah pokušati podići 100 kg, a da nikada prije toga u životu nismo ništa podigli. Moramo se razvijati postupno, koliko je to moguće. To znači da moramo započeti stvarati tu prazninu već od prvog dana kada postanemo *abhyasiji*. Naime, dobro stanje duha bez obzira na kojoj smo stepenici *yatre* uvjetuje odsustvo ega. Dobro je stanje duha ono u kojem naprosto primamo, a da se ni na kakav način ne namećemo. Naprosto smo svjedoci koji dozvoljavaju provođenje Njegove volje bez našeg uplitanja.

Ima jedna lijepa priča o Radhaji i Gospodinu Krishni. Radha je bila ljubomorna na Krishninu flautu, koju je on držao u ustima. Jednog ju je dana pokušala slomiti. Krishna joj je rekao: "Zašto ne pogledaš u flautu i kažeš mi što je to u njoj zbog čega si ljubomorna?" Radha je pogledala unutra i rekla: "Nema ništa u toj flauti!" Krishna se nasmijao te joj je rekao da upravo zato – zbog praznine u flauti – teče ta divna glazba. Da je u njoj samo i jedna dlaka, izmijenila bi glazbu. Melodija bi bila uništena.

Zamislite kako bi melodiozni postali naši životi kada bismo postali prazni poput Krishnine flaute. Potpuna praznina neophodan je uvjet služenju i pobožnosti. Flauta ne odlučuje o glazbi. Ne može se požaliti da bi radije svirala različite *rage* [posebne glazbene izraze u indijskoj klasičnoj glazbi, p.p.]. Učitelj odlučuje o glazbi i o vrsti služenja koja se traži od instrumenta.

Može li jedan instrument zaista služiti? Nijedna flauta ne može svirati sama. Ne može ponuditi ništa osim spremnosti da služi, odnosno svog pristanka da se na njoj svira. Ta spremnost poprima različite oblike. To ne znači da ništa ne radimo i da samo čekamo da guru dođe osobno i pouči nas. Znači da ostajemo otvoreni, prazni, i spremni primiti suptilna nadahnuća koja nam se spuste u srce. To su nam upute, koje mogu tu i tamo doći preko gurua osobno ili se nekad javiti oko nas kao poruke i znaci. Najčešće izranjaju iznutra. U svakom slučaju, srce prepoznaje Učiteljev potpis na tim znakovima, porukama i nadahnućima bez obzira dolaze li iznutra ili izvana. Sve što moramo napraviti je stvoriti stanje praznine u srcu. Nakon toga, hoće li nas On koristiti ili ne, njegova je stvar. Hoće li nas voditi naprijed ili ne, njegova je stvar. Stoga zaboravite na sve ciljeve! Prema osjećaju koji imam u srcu, najviši je cilj da Učitelj bude zadovoljan sa mnom. I s time sve završava.

Učitelj ne treba znati naše ime, lice, pa čak niti naše stanje da bi bio zadovoljan. U protivnom, ova metoda ne bi bila djelotvorna. Može se desiti da jednog dana putujemo od Manhattana do Brooklyna dati sitting, a njegova milost i transmisija automatski se počnu spuštati. On možda svjesno ne zna da mi u tom trenu dobro obavljamo posao. Misao o nama mu niti ne prođe glavom. A ipak je zadovoljan nama, dokazuje to promjena našeg stanja. Anonimnost ne podrazumijeva samo suzdržavanje od hvalisanja pred kolegama. U širem smislu, ona znači nehvalisanje pred Učiteljem, jer znači da ga nemamo želju impresionirati. Biti zadovoljan

anonimnošću opet je znak vjere koja se javlja kada ništa ne moramo dokazivati da bismo zadobili njegovo odobrenje ili nagradu.

Molitva naše Misije naglašava, ali i rješava paradoks cilja, ovisno o tome kako je shvaćamo i kakav je naš stav prema njoj. Ona sadrži beskonačno mnogo pristupa, ali jedan od načina, kako je možemo shvatiti, sadržan je u jednom stihu. Ta dva retka pokazuju nam cilj, ali i to da sama naša želja za ciljem predstavlja prepreku u napredovanju i postignuću toga cilja:

O Učitelju, Ti si stvaran cilj ljudskog življenja.

Mi smo tek robovi želja, koje su prepreka našem napredovanju.

A kada se nađemo pred paradoksom, spašava nas treći redak:

Ti si jedini Bog i moć koja nas može podići do tog stupnja.

Što znači taj redak? Govori li nam možda da zaboravimo na postignuće, jer je u ovoj igri samo jedan glavni igrač? Ili da zahvalnom srcu koje se trudi nešto postići, nije potreban cilj? Ako to u srcu prihvatimo, ostaje nam samo zahvalnost.

S ljubavlju i poštovanjem,

Kamlesh Patel

Za 120. obljetnicu rođenja Pujya Shri Ram Chandra jija iz Shahjahanpura